

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АГРОБІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

	<p style="text-align: center;">СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БІОЛОГІЯ ЛІСОВИХ ПТАХІВ І ЗВІРІВ З ОСНОВАМИ МИСЛИВСТВОЗНАВСТВА»</p> <p style="text-align: center;">Галузь знань: Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина Спеціальність: Н4 Лісове господарство Освітня програма «Лісове господарство»</p>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Компонент освітньої програми:	обов'язковий
Кількість кредитів ECTS /загальна кількість годин	5 кредитів /150 годин
Семестр	3
Форма контролю	екзамен
Мова викладання	українська
<p style="text-align: center;">Профайл викладача</p> 	<p>Левандовська Світлана Миколаївна Посада: доцент кафедри лісового господарства Вчене звання: доцент Науковий ступінь: кандидат біологічних наук https://orcid.org/0000-0002-8485-6134 https://scholar.google.com.ua/citations?user=0UBO5TQAAAAJ&hl=uk Робоче місце: навчальний корпус №1 (пл. Соборна, 8/1), 36 ауд. E-mail: svtmzel@gmail.com</p>
Опис дисципліни	На вивчення дисципліни для денної форми навчання виділено всього 150 академічних годин (5 кредитів ECTS), у т. ч.: аудиторних – 56 годин (лекції – 28, практичні заняття – 28), самостійна робота студентів – 94 годин.
Передумови для вивчення дисципліни	Освітній компонент «Біологія лісових птахів і звірів з основами мисливствознавства» базується на знаннях зоології, загальної екології.
Мета вивчення дисципліни	Курс спрямовано на набуття здобувачами вищої освіти знань, умінь і навичок щодо особливостей морфології, біології та різноманіття лісової орніто- і теріофауни; розуміння єдності, взаємодії та незамінності усіх елементів лісової фауни; біології та динаміки чисельності мисливсько-промислових звірів і птахів; розробки методів їх обліку; охорони, збагачення і раціонального використання мисливських ресурсів; організації мисливського господарства.
Формат дисципліни	Для денної форми навчання – формат <i>face-to-face</i> із застосуванням мультимедійних засобів. За необхідності (індивідуальний графік, дистанційна форми навчання та ін.) – змішане навчання з використанням навчальної платформи <i>Moodle</i> , сервісів <i>ZOOM</i> , <i>Google Meet</i> , мобільних додатків.
Компетентності відповідно до Стандарту вищої освіти	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов. ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і

	<p>характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов. ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії. ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища. ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ФК 8. Здатність вирішувати поставлені завдання з мисливства та забезпечувати ведення мисливського господарства в лісовому фонді. ФК 12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому, регіональному, національному і глобальному рівнях.</p>
Програмні результати навчання відповідно до Стандарту вищої освіти	<p>ПРН 2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти. ПРН 5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії і принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності. ПРН 7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, застосовувати знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності. ПРН 8. Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог. ПРН 10. Аналізувати результати досліджень лісівничо-таксаційних показників дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та довкілля; стану мисливських тварин та їх кормової бази. ПРН 11. Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки. ПРН 13. Демонструвати повагу до етичних принципів та формувати етичні засади співпраці в колективі.</p>
Структура курсу	<p>Змістовий модуль 1. Лісова орнітологія і теріологія Тема 1.1. Принципи академічної доброчесності. Предмет і завдання дисципліни. Роль тварин у виникненні та функціонуванні лісових екосистем (8 год.). Тема 1.2. Загальна характеристика класу Птахи (12 год.). Тема 1.3. Еколого-систематичний огляд лісових птахів (20 год.). Тема 1.4. Загальна характеристика класу Ссавці (20 год.). Тема 1.5. Еколого-систематичний огляд лісової теріофауни (10 год.).</p> <p>Змістовий модуль 2. Основи мисливствознавства Тема 2.1. Історія становлення полювання і мисливського господарства (5 год.). Тема 2.2. Мисливське упорядкування. Методи упорядкування мисливських угідь (15 год.). Тема 2.3. Облік мисливських тварин (10 год.). Тема 2.4. Біологія, екологія та етологія мисливських птахів (10 год.). Тема 2.5. Біологія, екологія та етологія мисливських звірів (10 год.). Тема 2.6. Полювання. Техніка безпеки під час полювання, перша медична допомога, етика. Мисливське спорядження. Породи мисливських собак (16 год.). Тема 2.7. Біотехнічні заходи в мисливському господарстві (10 год.). Тема 2.8. Охорона та раціональне використання мисливських ресурсів (4 год.).</p>
Методи навчання	<p>Розкриття навчального матеріалу з візуальним поясненням; дискусійне обговорення проблемних питань; практичні та науково-дослідні завдання індивідуальні або в групах; доповіді; презентації; есе.</p>
Політика курсу	<ul style="list-style-type: none"> • Середовище в аудиторії – дружнє, творче, відкрите до конструктивної критики. • Виконання завдань, передбачених програмою, з дотриманням дедлайнів. • Відпрацювання пропущених занять – відповідно до графіка консультацій викладача. • Порушення принципів академічної доброчесності – підстава для

	<p>негативного оцінювання роботи здобувача.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Методи і критерії оцінювання – підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі екзамена за результатами поточного та рубіжного контролю і передбачає обов'язкову присутність студентів. Результати екзамена оприлюднюються в електронному журналі академічної групи. Поточний та рубіжний контроль здійснюють за десятибальною шкалою. Результати оцінювання здобувача виставляють в електронний журнал АСУ БНАУ, які автоматично переводяться у 100-бальну шкалу відповідно до розподілу балів за окремі види робіт. Максимально можлива кількість балів: практичні заняття – 30; самостійна робота – 30, модульний контроль – 10, екзамен – 30. • Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній / інформальній освіті здійснюється відповідно до чинного Положення https://education.btsau.edu.ua/sites/default/files/DOC/pologenua/polog_neformal_osvita_2024.pdf.
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p style="text-align: center;"><u>Основна література</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бондаренко В.Д. Біотехнія: Навч. посібник. Ч. 2. Львів: ІЗМН, 2001. 203 с. <i>Система Е-навчання БНАУ</i>. 2. Гузій А.І., Іванюк І.Д., Кусік В.М., Хоєцький П.Б. Мисливствознавство: навчальний посібник. Ч.1. Харків: Мачулін, 2017. 275 с. <i>Система Е-навчання БНАУ</i>. 3. Гузій А.І., Іванюк І.Д., Кусік В.М. Мисливствознавство: навчальний посібник. Ч.2. Харків: Мачулін, 2018. 254 с. <i>Система Е-навчання БНАУ</i>. 4. Коваленко Б.П., Шевченко О.Б. Технології розведення мисливських тварин: навчальний посібник. Х.:РВВ ХДЗВА, 2019. 105 с. URL: http://surl.li/cdlpli 5. Лебедева Н.І., В. І. Домніч В.І. Біологія мисливських тварин. Конспект лекцій. Запоріжжя: ЗНУ, 2006. 68 с. URL: http://surl.li/obwkly 6. Лебедева Н.І., Петриненко В.В. Методи обліку мисливських тварин. Конспект лекцій. Запоріжжя: ЗНУ, 2008. 62 с. URL: http://surl.li/pimhvy 7. Левандовська С.М., Хрик В.М., Ситник О.С. Біологія лісових птахів і звірів з основами мисливствознавства: методичні рекомендації до виконання практичних робіт для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності Н4 «Лісове господарство». Біла Церква: БНАУ, 2025. 89 с. <i>Наукова бібліотека БНАУ</i>. 8. Левандовська С.М. Біологія лісових птахів і звірів з основами мисливствознавства: методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності Н4 «Лісове господарство». Біла Церква: БНАУ, 2025. 31 с. <i>Наукова бібліотека БНАУ</i>. 9. Новіцький Р.О., Домніч В.І. Основи мисливствознавства: Навч. посібник. Д.: Артлогос, 2011. 72 с. <i>Система Е-навчання БНАУ</i>. 10. Петриченко В.В., Лебедева Н.І., Карташова Я.М. Типологія мисливських угідь : Навчальний посібник. Запоріжжя: ЗНУ, 2009. 110 с. <i>Система Е-навчання БНАУ</i>. 11. Хоєцький П.Б. Мисливствознавство: Навч. посібник. Львів. Львів: Сполом, 2006. 96 с. <i>Система Е-навчання БНАУ</i>. 12. Хоєцький П.Б., Копій С.Л., Мелешук О.О., Сухович В.М., Агій В.О., Фізик І.В. Ведення мисливського господарства : підручник. Львів: Вид-во РВВ НЛТУ України, 2021. 144 с. <i>Система Е-навчання БНАУ</i>. 13. Шпарик Ю.С., Коляджин І.Ф. Лісомисливське господарство України. Підручник. Івано-Франківськ, 2020. 314 с. <i>Наукова бібліотека БНАУ</i>. <p style="text-align: center;"><u>Допоміжна література</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Годлевська О., Парникоза І., Різун В., Фесенко Г., Куцоконь Ю., Загороднюк І., Шевченко М., Іноземцева Д. Фауна України: охоронні категорії. Довідник. Київ, 2010. 80 с. URL: http://surl.li/hejhff 2. Данилюк Л. Р. Правовий режим мисливських природних ресурсів в Україні : монографія. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2017. 176 с. URL: http://surl.li/cdjpck

3. Делеган І.В. Лісова зоологія. Львів: Поллі, 2003. 472 с. *Наукова бібліотека БНАУ*.
4. Енциклопедія мігруючих видів диких тварин України / під загальною редакцією Полуди А.М. Київ, 2018. 694 с. *Система Е-навчання БНАУ*.
5. Загороднюк І.В. Польовий визначник дрібних ссавців України. Київ, 2002. 60 с. URL: <http://surl.li/bfugwl>
6. Загороднюк І. Наземні хребетні України та їх охоронні категорії. Ужгород: Ліра, 2004. 48 с. URL: <http://surl.li/esthud>
7. Катиш С.В. Дичерозведення на території лісостепової і степової зон України (на прикладі Полтавської і Запорізької областей). *Біологічні системи*. Т. 8. Вип. 1, 2016. С. 219–227. URL: <http://surl.li/kclrxq>
8. Кімейчук І.В., Левандовська С.М. Аналіз стану ведення мисливського господарства у мисливських угіддях державного підприємства «Довжанське ЛМГ». *Сучасні виклики і актуальні проблеми лісівничої освіти, науки та виробництва*: матеріали II Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Біла Церква, 15 квітня 2022 р.). Біла Церква: БНАУ, 2022. С. 94–96. URL: <http://surl.li/jxonay>
9. Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Берн, 1979 р.). К.: Мінекобезпеки України, 1998. 76 с. URL: <http://surl.li/mzqnun>
10. Кратюк О.Л. Видовий склад та динаміка чисельності ратичних Artiodactyla у вольєрах на території Житомирської області. *Науковий вісник НЛТУ України*. Т. 28. № 3, 2018. С. 34–37. URL: <http://surl.li/tlkfzl>
11. Левандовська С.М., Хрик В.М., Ситник О.С. Інноваційні підходи до відновлення популяції мисливських тварин у лісових екосистемах: огляд. *Агробіологія*. Біла Церква, 2025. № 1. С. 322–330. DOI:10.33245/2310-9270-2025-195-1-322-330
12. Левандовська С.М., Рик Т.М., Ключка С.І. Вплив змін клімату на популяції мисливських тварин. *Агроекологічний журнал*. 2025. № 3. С. 13–19. DOI: <https://doi.org/10.33730/2077-4893.3.2025.340774>
13. Лісовий Кодекс України. URL: <http://surl.li/ntkdfd>
14. Мазепа В.Г., Колісник Б.І., Хоєцький П.Б. Трав'яний покрив і запаси лугових кормів для утримання оленя лісового (*Cervus elaphus* L.). *Наукові праці ЛАНУ*. 2019. Вип. 19. С. 154–162. URL: <https://doi.org/10.15421/411937>
15. Методики обліку рисі, вовка, ведмедя. WWF-Україна, 2022. 64 с. URL: <http://surl.li/tjiqtq>
16. Настанова з упорядкування мисливських угідь / упоряд. та голов. ред. М.В. Шадура. Київ: Вид-во Держкомлісгосп України, 2002. 114 с. *Система Е-навчання БНАУ*.
17. Олешко О.Г., Левандовська С.М., Струтинська Ю.В. Шляхи збереження біорізноманіття орнітофауни в міських і приміських зелених зонах. *Інновації у садово-парковому господарстві України*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених (Біла Церква, 31 жовтня 2024 р.). Біла Церква: БНАУ, 2024. С. 18–31. URL: <http://surl.li/znvrkr>
18. Про затвердження Порядку визначення територій для охорони та відтворення мисливських тварин (відтворювальних ділянок): наказ Державного комітету лісового господарства України № 4 від 22.01.2004. URL: <http://surl.li/pxvbyj>
19. Про затвердження Порядку проведення упорядкування мисливських угідь: наказ Державного комітету лісового господарства України № 56 від 21.06.2001. URL: <http://surl.li/ryxtjt>
20. Про захист тварин від жорстокого поводження: Закон України *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 27. Ст. 230. URL: <http://surl.li/uqjhgq>
21. Про мисливське господарство та полювання: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 18. Ст. 132. URL: <http://surl.li/agkovw>
22. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 41. Ст. 546. URL: <http://surl.li/dlmylq>
23. Про тваринний світ: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 14. Ст. 97. URL: <http://surl.li/hbxxxe>

24. Сіренко А.Г. Орнітологія. Теріологія. Курс лекцій. Івано-Франківськ, 2023. 461 с. *Система Е-навчання БНАУ*.
25. Фесенко Г.В. Бокотей А.А. Птахи фауни України: польовий визначник. Київ: Українське товариство охорони птахів, 2002. 416 с. *Система Е-навчання БНАУ*.
26. Червона книга України. Тваринний світ / За ред. І.А. Акімова. К.: Глобалконсалтинг, 2009. 600 с. *Наукова бібліотека БНАУ*.
27. Levandovska S., Velyka K. The fauna influence on forest ecosystem functioning. *Сучасні виклики і актуальні проблеми лісівничої освіти, науки та виробництва: матеріали V Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Біла Церква, 18 квітня 2025 р.)*. Біла Церква: БНАУ, 2025. С. 115–117. URL: <https://rep.btsau.edu.ua/mydspace>
- Адреси сайтів в INTERNET**
1. Всеукраїнська асоціація мисливців та користувачів мисливських угідь. URL: <https://www.uahhg.org.ua/>
 2. Державне агентство лісових ресурсів України. URL: <https://surl.li/ubfcng>
 3. ДП «Ліси України». <https://e-forest.gov.ua/>
 4. Наукова бібліотека Білоцерківського НАУ. URL: <https://library.btsau.edu.ua/>
 5. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/>
 6. Товариство лісівників України. URL: <https://tlu.kiev.ua/>
 7. Українське товариство мисливців і рибалок. URL: <https://uoor.com.ua/forum/index.php>
 8. Червона книга України. URL: <https://redbook-ua.org/>
 9. Directory of Open Access Journals (DOAJ). URL: <https://doaj.org/>
 10. Forest Research. URL: <https://www.forestresearch.gov.uk/about-us/who-we-are/>
 11. Google Scholar. URL: <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>.
 12. Journal of Forestry Research. URL: <https://link.springer.com/journal/11676>
 13. ResearchGate. URL: <https://www.researchgate.net/>
 14. SpringerLink. URL: <https://link.springer.com/>